

Галаєвська Людмила Вікторівна,

кандидат педагогічних наук,

науковий співробітник

відділу навчання української мови та літератури

Інститут педагогіки НАПН України,

luda_gala2703@ukr.net

МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ключові слова: система методів навчання, дистанційні методи навчання, інформаційно-комунікаційні технології.

Початок ХХІ століття ознаменувався інтенсивним розвитком і використанням інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах нашого життя. Не є винятком і освіта.

Сучасний етап історії дистанційного навчання настав з появою глобальної мережі Інтернет. Можливість надання доступу до навчального контенту практично з будь-якої точки світу дозволили зробити серйозний ривок у розвитку використання інформаційних технологій в освітній сфері.

Завдяки широкому використанню мультимедійних та інтернет-технологій ефективність навчання, яке проводиться в дистанційній формі, не тільки зрівнялося з ефективністю навчання, що проводиться в традиційній очній формі, але й у багатьох

випадках перевищила її, що призвело до швидкого розширення застосування технологій дистанційного навчання.

Власне кажучи, дистанційне навчання (діяльність учня) та дистанційне навчання (діяльність вчителя) разом складають дистанційну освіту. Зокрема є певні труднощі навіть в розумінні поняття «дистанційне навчання». Термінологічний словник наголошує на тому, що «дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують доставку тим, хто навчається, основного обсягу досліджуваного матеріалу; інтерактивна взаємодія здобувачів освіти і педагогів-предметників у процесі навчання, надання здобувачів освіти можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного матеріалу, а також у процесі навчання» [3].

Дистанційне навчання ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання, призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання, стану здоров'я. Воно дає змогу використовувати інтерактивні технології викладання навчального матеріалу, здобувати повноцінну освіту, підвищувати кваліфікацію співробітників у територіально віддалених місцях. Процес навчання може

відбуватися будь-де і будь-коли, єдина умова – доступ до мережі Інтернет.

Відмінність дистанційних методів навчання від традиційних полягає в підвищенні ролі самостійної роботи учнів, виробленні таких рис характеру, як відповідальність, дисциплінованість, уміння досягати поставленої мети. Методи дистанційного навчання повинні бути спрямовані на здобуття учнями знань на відстані й забезпечувати ефективність їх засвоєння. Під час дистанційно-очного навчання пропонуємо застосовувати такі методи контролю знань, умінь та навичок: – усна перевірка (фронтальне опитування, «мозковий штурм» тощо); – письмова перевірка (різні види диктантів, практичні вправи); – тестова перевірка (за допомогою тестів).

На думку О. А. Кучерук, для розвитку предметної компетентності здобувачів освіти доцільно використовувати такі методи, як робота з навчально-пізнавальними джерелами, робота з теоретичним матеріалом, метод спостереження над мовою, словесних ключів, вправ, роботи з навчальними опорами, програмового навчання, дослідницький, гри (лінгвістичної), тестів та інші [4]. Мовна особистість формуються під час дистанційних уроків шляхом застосування методів дискусії, рольової гри, прийомів «ажурна пилка», «моделювання», «кейс», «акваріум», «карта пам'яті», «групування» тощо.

Суттєве збагачення системи методів навчання мови відбувається завдяки використанню засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). За В. Биковим, "дистанційне навчання – це комп'ютерно орієнтована складова педагогічної технології, яка відображає деяку формалізовану модель певного компоненту змісту навчання і методики його подання у навчальному процесі, яка представлена в цьому процесі педагогічними програмними засобами і яка передбачає використання комп'ютера, комп'ютерно орієнтованих засобів навчання і комп'ютерних комунікаційних мереж для розв'язування дидактичних завдань або їх фрагментів" [3, с. 141]. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення відкриває можливості для виходу дидактичних методів на новий якісний рівень застосування й дозволяє, поза іншим, підвищити навчальну мотивацію школярів, знизити їхнє психічне напруження в освітньому процесі, уникнути одноманітності в освітній діяльності. Використання методів комп'ютерного навчання (комп'ютерна гра, комп'ютерне моделювання, розроблення "учнівського портфоліо" в електронному варіанті, комп'ютерні учнівські презентації, комп'ютерні тести) в межах мовної освіти допомагає забезпечити актуальний рівень організації навчально-виховного процесу, що, у

свою чергу, позитивно впливає на стимулювання й підтримання в учнів інтересу до навчання.

У ключі сказаного активізувати самостійну діяльність здобувачів освіти з української мови та літератури мови можна завдяки методам комп'ютерного навчання, що дають змогу інтенсифікувати навчально-виховний процес, оскільки стимулюють внутрішню мотивацію учіння, економлять час для подачі завдань, контролю за їх виконанням. Так, підтримати цікавість до навчальної самостійності й індивідуалізувати процес розвитку правописних навичок, умінь учнів дає змогу метод, в основі якого написання комп'ютерних диктантів, при цьому засоби інформаційно-комунікаційної технології можуть передбачати "допомогу" у вигляді віртуальних підказок, довідок. Метод групових телекомунікаційних проєктів, що, поза іншим, привчає здобувачів освіти ефективно використовувати нові технології в освітньому дискурсі, розвиває самостійну творчу думку й вираження її шляхом поєднання наочно-образної і знакової презентації навчально-предметної інформації, що викликає у здобувачів освіти інтерес до української мови і української літератури як освітніх предметів й до процесу навчання.

Збагачення системи методів навчання дає змогу розширити інформаційний простір для навчальної діяльності, ефективніше вплинути на мотиваційну сферу здобувачів освіти, що, у свою

чергу, забезпечує інноваційне середовище для розвитку творчого потенціалу.

Література

1. Галаєвська Л. В. Метод бесіди у традиційному навчанні мови. *Методи навчання української мови: сучасний контекст*: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва Олександра Михайловича (25 березня 2021 р., м. Київ) Інститут педагогіки, м. Київ, Україна.
2. Галаєвська Л. В. Методи навчання української мови у системі компетентнісної освіти. *Innovative Solutions in Science and Education: Conference Proceedings of the 1st International Conference, December 17, 2021. Toronto, Canada, Primedia elaunch LLC* Primedia elaunch LLC, с. Toronto, Canada, стор. 63–67.
3. Технологія створення дистанційного курсу: навчальний поїбник / Биков В.Ю. та ін.; за ред. В.Ю. Бикова та В.М. Кухаренка. Київ: Міленіум, 2008. 324 с.
4. Кучерук О. А. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій у системі методів мотиваційного забезпечення процесу навчання української мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*. [Електронний ресурс] 2012. № 1 (27). URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/626/478>